

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Geschichte der geistlichen Stiftungen, der adlichen Familien, so wie der Städte und Burgen der Mark Brandenburg

[Urkunden-Sammlung für die Orts- und spezielle Landesgeschichte]

Riedel, Adolph Friedrich

Berlin, 1842

XVII. Des Bischofs Heinrich II. von Havelberg Privilegium für die Stadt Wittstock, vom Jahre 1275.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54306](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54306)

super impeticionibus hinrici militis de wildenhagen puerorum de koningesberge ac super limitibus agrorum apud karthanam concordauimus in hunc modum: Vendidimus et liberaliter resignamus dicto Dno. hinrico episcopo quindecim mansos in silua dicta Rodana apud villam Studeniz pro quinquaginta marcis argenti Stendalensis pecunie numerate, ad ipsum suosque successores cum omni iure perpetuo pertinendos, ut cum ipsis dictum militem de wildenhagen deponat ab impeticione, quam habet contra ipsum et suam ecclesiam de quindecim mansis silve eiusdem. Item omnes agros, qui sunt ultra aquam, que grabenitz dicitur, que aqua fluit apud villam Grabow, secundum suum descensum, supra et infra, cum pratis et lignis et pascuis, eciam vendidimus et liberaliter resignamus ad ipsum suosque successores perpetuo pertinendos, Ita tamen, quod eadem aqua cum omnibus suis utilitatibus ad nos pertineat pleno iure, et eadem aqua inter dictum dominum episcopum et nos perpetuus limes maneat et existat. Amplius de limitibus apud karthanam supra memoratis sic ordinauimus, ut a ponte, qui hollenweghke brugge dicitur, qui pons est supra karthanam ad leuam, usque antiquos limites, qui inter uillam Rodene ab antiquo fuerunt, inter sepe dictum dominum episcopum et nos sit perpetuus limes noster. Pro qua limitatione ac uenditione agrorum ultra memoratam aquam Grabeniz sepe dictus dominus episcopus nobis dedit centum marcas brandenburgensis argenti pecunie numerate. Ut autem huiusmodi ordinacio per nos et nostros successores fixa et immobilis perhenniter observetur, presentem nostram paginam desuper conferibi fecimus, cum appensione sigillorum nostrorum in testimonium perpetuum et munimen. Testibus nihilominus qui presentibus aderant subnotatis, ut domino Hinrico de Bardeleue, domino Johanne de krochere, domino Johanne de potlest et aliis quam pluribus fide dignis. Datum anno domini millesimo CC°. LXX°. quarto, Septimo kal. Augusti.

Nach dem Havelberger Copialbuche des Geh. Kab. Archives Bl. 15. Fehlerhafter Abdruck bei Buchholz a. a. D. S. 99.

XVII. Des Bischofs Heinrich II. von Havelberg Privilegium für die Stadt Wittstock, vom Jahre 1275.

Henricus Dei gratia Havelbergensis Episcopus omnibus prefens scriptum vituris vel audituris in perpetuum salutem in Domino Jesu Christo. Quoniam ea, que aguntur mortalium studiis, siveit obliuio, que prouenit ex successione temporum et morte decedentium, a notitia futurorum frequentius abolere, Ideo necessarium duximus ea, que per nos, nostri pontificatus tempore, ad commodum futurorum profutura disponuntur, scriptis et linguis testium perhennare. Cum igitur omni sollicitudine commisse nobis Ecclesie utilitatibus debeamus merito providere et ejusdem incremento solerter intendere, ut crescat in mundanis et virtutibus spiritualibus dilatetur, recognoscimus et tenore presentium protestamur, quod civitati nostre Wittstock vendidimus totum forum pro pecunia numerata, videlicet theatrum Crambode et quicquid in foro et circa forum edificatum est vel adhuc edificandum expedire videbitur civitati, ita quod nemo sine civitatis consensu aliquid juris in ipsorum proventibus aliquatenus sibi presumat aut valeat vendicare. Secundo, ipsis dedimus quandam libertatem, que vulgo dicitur Jninghe, ut exinde emendent civitatis munitiones et comparent, que videntur civitati ad commodum pervenire. Magistri quoque omnium officiorum Jninghe, vocabunt unum aut duos de Consulibus Civitatis, et eorum mediante consilio statuent, quicquid in eorum Inninghe fuerit statuendum; in

summa addentes, quod quicquid de omnibus supradictis Inninghe pro eorum introitu obtinendo, sive pro gratia, vel pro vadimonio delinquentium datum fuerit, Ipsi Inninghe medietatem ipsius ad usus suos reponant et reliquam medietatem tollant magistri officiorum et presentent ad usus civitatis consulis civitatis. Tertio, eis depositibus et vassallis nostris persvadentibus, privilegia predecessorum nostrorum cum exceptionibus ibidem positis confirmamus, videlicet ut cives in Wittok utantur eo jure civili, quo utuntur incole Stendalenses, Et si sententiam a consulis civitatis Stendal petere debeant, quam consules ejusdem civitatis vel Scabini non libenter sine nostre civitatis gravamine demonstrarent, illuc sententiam suam petant, ubi Stendalenses Scabini vel Consules suas sententias querere consueverunt. Postremo et ultimo, nostre Consules Civitatis judicabunt infra septa Civitatis ea, que judicant Consules Stendalenses, prout in privilegiis a predecessore nostro Domino Heinrico et a civitate Stendalensi supra traditis plenius continentur, Preter hanc donationem nostram, prius habito cujuslibet jure salvo. Acta sunt hec Anno Domini M. CC. LXXV. sexto kal. Martii, in die beati Mathie Apostoli. Testes vero sunt Heinricus de Gardelege, Canonicus Ecclesie Havelbergensis, Petrus de Plonitz Prepositus in Wittok, Hermannus de Kyritz, Clerici, Zabellus de Redichsdorp, Zabellus de Plawe, Yo advocatus in Wittok, Hermannus de Plawe, Fredericus de Grambow, milites, Wilhelmus de Warnekow, Johannes de Rorebeke, Johannes de Rolstaede, Henricus de Rogeitz, Gerardus de Palnitz, Henricus de Lindow, Everhardus de Brand, Henricus de Langevelde, Johannes Currifex, Ludolphus Lupus, Gerardus Duzke, Johannes Lupus, Dionisius et alii quam plures Clerici et Laici fide digni. Datum ut supra, Pontificatus nostri anno quinto. Et ne hanc venditionem, donationem sive gratiam ac privilegiorum confirmationem nostram postmodum quis valeat imutare, presentem paginam super his confectam sigilli nostri appensione fecimus communiri.

Nach Stein's Abschrift des Originals. Abdrücke in Ludewig Reliqu. VIII, 274 und Beckmann's Besch. d. Churm. V, II, VII, Sp. 273.

XVIII. Bischof Heinrich II. von Havelberg übergiebt dem Domkapitel zu Havelberg die Pfarrkirche in Wittstock, im Jahre 1275.

In nomine Sacro Sancte et individue Trinitatis. Henricus Dei gratia Havelbergensis Episcopus omnibus in perpetuum salutem in eo, qui est salus omnium, Domino Jesu Christo. Quia de summi pastoris indulgentia spiritualis Pastoris nomine censetur, licet indigni, circa cunctam commissam nobis Christi gregem pastorali sollicitudine tenemur, super devotos tamen sancte Religionis professores, fratres videlicet nostre matris Ecclesie Canonicos, pro speciali, qua nobis inherent, Caritate, quam nostris jugiter periculis communicant et laboribus, specialiter intendere dignum duximus et consonum. Inde est, quod de profectibus eorum tanquam de nostris gratulantes, et defectus eorundem supplere cupientes, Ecclesiam in Wittstock ad emendandum refectorium predictorum fratrum nostrorum obtulimus et offerimus, de Communi Voluntate nostri Capituli, perpetuo nostre Ecclesie et nostris fratribus antedictis. Et ne hanc nostram donationem aliquorum perversitas et versutia valeat in posterum imutare, presentem paginam super hec confectam Sigillorum videlicet nostri et ecclesie duximus roborandam. Testes autem hujus donationis sunt Conradus Prepositus Havelbergensis, Otto Prepositus Jerichouensis, Olicus prepositus (Brandenburgensis?), Henricus et Petrus, Capellani